

Öppet brev, den 9 november 2017 Romsa

Divvun och Sámi Giellagáldu är djupt bekymrade för att normering och utveckling av de samiska språken kommer att stanna upp när Interregprojektet « Giellagáldu» avslutas i maj 2018.

Divvun och Sámi Giellagáldu har samlats till ett möte för att vidareutveckla vårt samarbete om normering, terminologi och utveckling av språkteknologiska verktyg. Normering av språk är ett grundläggande arbete för all språkutveckling. Om det saknas ord och uttryck blir det omöjligt att genomföra andra språkutvecklingsåtgärder, till exempel att producera läromedel på samiska eller att utveckla korrektur- och andra språkutvecklingsverktyg på de respektive samiska språken.

Den bristande politiska viljan hos Finlands och Sveriges regeringar att lämna fast finansiering till Sámi Giellagáldu utgör ett direkt hot mot arbetet med att utveckla de samiska språken.

Samiska språk är urfolksspråk och minoritetsspråk. Samer är den enda urbefolkningen i den Europeiska unionen. Enligt UNESCO är alla samiska språk hotade/allvarligt hotade språk. Därför behöver samiska språk permanenta åtgärder för att kunna bevaras och utvecklas.

Läget är mycket allvarligt för de samiska språken om Sámi Giellagáldu inte blir permanent. Det kommer att leda till:

- * ingen likabehandling av samiska i förhållande till majoritetsspråken
- * att den samiska språkgemenskapen och det samiska kulturarvet i Norden undergrävs

Divvun och Sámi Giellagáldu samarbetar på många områden, som till exempel utveckling av den digitala språkbanken www.satni.org där termer som utvecklats av Sámi Giellagáldu är lättillgängliga för språkbrukare. Divvun är helt beroende av Sámi Giellagáldu i sitt arbete – Divvun skapar verktyg som baseras på Giellagáldus normeringsbeslut. Samarbete är också viktigt då nya termer och normeringar integreras i språket via Divvuns språkverktyg, såsom stavningskontroll och grammatikkontroll. Detta bidrar till att det blir enklare att skriva samiska, och därmed ökar också användningen av samiska språk. Utan Sámi Giellagáldu kan Divvun inte skapa de digitala språkutvecklingsverktyg som det samiska samfundet behöver.

Offentliga organ, framför allt samiska förvaltningsområden i Finland, Sverige och Norge, har behov av termutveckling och normering inom specifika områden. Vi får konstant förfrågningar med önskemål av detta slag. Sådana förfrågningar kommer vi inte att kunna behandla utan ett motsvarande normeringsorgan (Giellagáldu) som sysslar med utveckling av terminologi.

Språknormering sker vanligtvis på flera nivåer: Rättstavning, interpunktion, meningsuppbyggnad (syntax) samt uppbyggnad av en internationell termdatabas.

Medan det finns en bas av normerad rättstavning och termer för några av de samiska språken, har det syntaktiska normeringsarbetet inte ens inletts. Många års normeringsarbete återstår inom detta område. För vissa samiska språk kommer både normering av rättstavning och syntax att kräva stora resurser.

Divvun och Sámi Giellagáldu påminner också Finland och Sverige om att de är bundna av EU-stadgan om regionala eller minoritetsspråk i sin nationella lagstiftning. Divvun och Sámi Giellagáldu påpekar att verklig efterlevnad av artikel 14 blir besvärlig för samiska språk utan konstant och systematiskt språkarbete/normeringsarbete.

Det verkar nu som om de samiska språkbrukarna inte kommer att ha tillgång till samma typer av konsulttjänster som brukarna av ländernas majoritetsspråk efter den 31 maj 2018. Från detta datum finns inget organ eller råd för de samiska språken som motsvarar ett språkråd. Det finns heller inget organ som kan godkänna nya termer, normera språk, driva språkvård eller ge råd angående språkfrågor. Nya termer är en förutsättning för bruket av samiska språk till vardags, i det skriftliga språket, i medierna, i de sociala medierna samt på alla andra språkarenor.

Vi ber att regeringarna i Finland, Sverige och Norge ska säkerställa en permanent finansiering av Sámi Giellagáldu och därigenom ge de samiska språken en tryggare framtid. Finland och Sverige måste betala sin andel av den samiska, nordiska språkgemenskapen.

Sámi Giellagáldu –projektledare

Marko Marjomaa

+358 50 438 2484

marko.marjomaa@samediggi.fi

Divvun projektledare

Sjur Nørstebø Moshagen

+358 505 634 319

sjur.n.moshagen@uit.no